

Velenjski

LETO II - ŠTEVILKA 14
IZDAJA SINDIKAT
RUDNIKAVLENJE
CENA POSAMEZNI ŠTEVILKI 10 DIN

VELENJE, 20. NOVEMBRA 1954

RUDAR

UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK KOČAR FRANJO — UREDNIŠTVO: RUDNIK
VELENJE. CEKOVNI RAC. STEV. 622-T-4 PRI N. B. SOSTANJ. TISK CILISKE TISKARNE V CELJU

Naša „Svoboda“ je podala obračun svojega dela

Pevski zbor

V Velenju obstojala moški in mešani pevski zbor. Mešani pevski zbor je v preteklosti dokazal, da je zmožen nastopati s kvalitativnim programom ter bo tudi v bodočnosti pod vodstvom lov. Kmecl Bože zopet redno pričel z delom in pripravi na nastop. Poleg tega čakajo tudi mešani pevski zbor v prihodnosti velike naloge, ko bo sodeloval pri operah. Tega bi se morali zavedati tudi posamezni člani zbora in redno prihajati na vaje, ko se bodo zopet začele. Težave je imel la zbor v preteklosti predvsem iz strani moških pevcev, pri katerih je bilo opažati tendenco za sodelovanje samo v moškem zboru, da sploh ne omenjamo gotovo nepevske in neglasbene izpade nekaterih posameznikov, ki bi bili lahko veseli in ponosni, da so v takem zboru sploh lahko sodelovali in se nekaj naučili. Poleg tega pa bi si morali biti pevci tega zbora svestni, da en koncert še ni opravičilo za gostovanje. In če takega gostovanja polen ni bilo, ne bi smeli enostavno izgubiti volje do nadaljnjega dela, temveč nasprotno, še bolj žilavo bi morali zagrabiti za delo ter vadili in nastopali in si na tak način priborili možnost za gostovanje. Pevovodja lov. Kmecl je v mešani zbor položila gotovo ogromno truda in požrtvovalnosti in ji moramo izreči vse priznanje za njeno delo.

Moški zbor se do nedavnega na koncertih ni udeleževal, sodeloval pa je na nekaterih proslavah in pogrebi. Za mrtvilo v tem zboru, ki je vladalo skoraj dve leti, gotovo nista kriva oba pevovodja Lukman in Venišnik, ki sta od časa do časa poskušala zbor zopet postaviti na noge, temveč so v glavnem krivi pevci, ki so mnogokrat nepravilno izvajali od vaj. S tem ne samo, da so zavirali delo zbora, temveč so se tudi nevarniško ponašali napram ostalim pevcem. Ti so mnogokrat zaman prišli na vaje, ki se pa niso mogle redno vršiti, ker je manjkalo več ali manj pevcev v posameznih glasovih. Pred približno dvema mesecema je moški zbor začel vaditi in sodeloval na komornem koncertu, na katerem je nastopalo 15 pevcev. Obiskovanje in posejanje vaj za pripravo tega koncerta je bilo skorajda nekakšna izjema v že navedeni praksi pevcev, kajti bili so v tem pogledu precej disciplinirani in so redno prihajali na vaje. Objektivna težava pri tem zboru pa je ta, da enako kot pri godbi tudi tu ni skoraj nikoli mogoče dobiti skupaj več kot dve tretjini pevcev, ker imajo sedaj eni, drugi pa drugi delo in se vaja zaradi tega večkrat ne more uspešno oddržati.

Druga težkoča je ta, da moški zbor nima dovolj ali pa skoraj nikake arhive, najmanj pa novejših, kar občutno otežuje delo. Nujno bi bilo nabaviti dovoljno število izvodov »Naši zbori«, za vsa pretekla leta, kar bi lahko zboru služilo za osnovo pri njegovem nadaljnjem delu.

Glasbena šola

Glasbena šola je v preteklem šolskem letu delovala pod izredno težkimi pogoji. V prvi vrsti bi bilo potrebno naglasiti pomanjkanje prostorov, potem instrumentov za poučevanje, pa tudi nastavnega kadra, kljub temu, da je v Velenju in tudi v sami glasbeni sekciji nekaj ljudi, ki bi tu lahko z malo dobre volje mnogo pomagali. Glasbeno šolo, ki je zaključila svoj II. letnik, je vodila lov. Kmecl-ova, kateri gre zahvala, kot ostalim nastavnikom, ki so ji pomagali: Planku, Bogličevi, Sinkovcu in Janjici šole Pavlič Olgi, ki je administrativno skrbela za najnujnejše poslovanje šole. V novem šolskem letu poučuje frobila lov. Vodeb, violino pa lov. Beurman, ki je po prihodu od vojakov ponovno prevzel vodstvo šole. Zeleti pa je, da bi tudi drugi tovariši priskočili na pomoč, tako Cuk, Grebenšek in Tavšič.

Na šoli je bilo v preteklem letu vpisanih 41 učencev, od teh jih je letnik zaključilo 34, med njimi je bilo največ pianistov, sledili so violinisti, harmonikaši ter ostali.

Glasbena šola je dala v tem obdobju dva samostojna koncerta, tako s po- (Nadaljevanje na 2. str.)

Glasbena sekcija

Glasbena sekcija je svojo sedanjo organizacijsko in vsebinsko obliko dobila iz potrebe po enotnem, koordiniranem delu ter tesnejši medsebojni povezavi posameznih glasbenih ansamblov, tako godbe, orkestra, pevskih zborov in glasbene šole. Vsi ti odseki so do nedavnega predstavljali vsak svojo ločeno sekcijo. Posledica tega je bila, da je bilo delo z ozirom na celotno delovanje na glasbenem področju več ali manj slihiško v pogledu na vsebino kot na zunanjo obliko tega delovanja. Na drugi redni seji DPD »Svoboda« pa je bil potem sprejet osnutek reorganizacije vseh glasbenih skupin v eno samo glasbeno sekcijo z enotnim vodstvom, ki ga predstavljajo vodja sekcije lov. Beurman Rihard ter po črni dva člana posameznih ansamblov, ki skupaj odgovarjajo za delo celotne sekcije. Ta nova organizacijska oblika se ravnokar izvaja. Tako sestoji sedaj glasbena sekcija iz naslednjih glasbenih skupin: Godbe na pihala, orkestra, pevskih zborov (mešanega in moškega) ter glasbene šole.

Kol posebno nalogo v bodočnosti si je glasbena sekcija postavila obvezo, da bo poskušala prirediti vsi mladino, ter ji nuditi potrebno glasbeno izobrazbo, ki je danes že takorekoč kulturna potreba vsakega kulturnega človeka v naši socialistični družbeni uređitvi.

Pri svojem dosedanjem delu so se posamezni glasbeni ansambli morali boriti s precejšnjimi težkočami, ki v večini primerov še danes niso odstranjene. Mnenje članov sekcije je na pr. da bi bilo možno usloviti v posameznih podjetjih, kjer so le-ti člani zaposleni, tak razpored dela, da bi bilo možno vsem članom posameznih ansamblov vedno in redno posečati vaje, ki so v resnici mnogokrat več ali manj paralizirane, ker manjka ta ali oni godbenik ali pevec, brez katerega se težko izvede uspešna vaja. Poleg tega je bilo dosli specifičnih težkoč pri posameznih skupinah kot n. pr. pri godbi, pomanjkanje instrumentov, pri pevcih pomanjkanje arhive, pri glasbeni šoli pomanjkanje prepotrebniht prostorov za individualno poučevanje. Kljub temu pa je šlo delo naprej, čeprav ne tako uspešno kot brez teh težkoč.

Če malo natančneje pogledamo delo posameznih odsekov, tako godbe, orkestra, pevskih zborov in glasbene šole, bomo lahko dobili malo boljši pregled dela glasbene sekcije, nje uspehe kot tudi neuspehe.

Godba na pihala

Godba na pihala je štela ob lanskem občnem zboru 21 mož zasedbe. Danes jih ima pa 25. Med to dobo je bilo več sprememb. Tako je nekoliko članov godbe prenehalo sodelovati zaradi bolezni, eden je odšel na odsluženje vojaškega roka, drugi v rudarsko šolo, Okorn Franc pa je bil celo izključen zaradi njegovega nediscipliniranega in nevarniškega odnosa do ostalih kol do celotnega društva.

Medtem je pristopilo k godbi nekaj novih moči, v glavnem mlajših, katerim bi pa bilo potrebno omogočiti uspešno šolanje na instrumentih, ki jih le delno obvladajo. V mesecu maju t. l. je godba dobila novega kapelnika lov. Grebenška, ki je nasledil lov. Vavšiča. Tov. Grebenšek ima dobro voljo, pa tudi potrebno znanje za vodstvo godbe, na žalost pa mora računati na težave, tako v pogledu članstva kot instrumentov. V zadnjem času je godba sicer nabavila nekaj dobrih instrumentov, s čemer je ta problem deloma zmanjšala. Omenjenih 8 instrumentov je godba nabavila iz sklada, ki ga je pred časom odobril delavski svet RLV. Potrebno pa bi bilo nabaviti še nekaj instrumentov, da bi vsaj v tem pogledu ne bilo težko pri nadaljnjem delu.

Godba je imela ob lanskega avgusta pa do danes 91 vaj, povprečno 6-7 mesečno. Najmanj jih je bilo v febru-

ariu, in sicer samo dve vaji, največ pa v juniju, in sicer 11 vaj.

Vaje je posečalo povprečno 16 godbenikov. Kar se pa tiče usvarjalnosti godbe, je le-ta zaradi zgoraj omenjenih razmer ter nekaterih neurejenih odnosov posameznih članov in tudi discipline, več ali manj paralizirana posebno na področju koncertne dejavnosti, kjer v tem obdobju ni bilo nobenega sličnega nastopa. Požrtvovalno je pa godba sodelovala na 19 manifestacijah, odnosno proslavah, kot so: 29. XI. t. V. 3. VII. 19. IX. na Osloznozem itd. Kot tudi ob priliki demonstracij lanskega leta okoli 8. X. itd. Poleg tega je godba igrala na 6 pogrebihi umrlih.

Želja godbe je, da bi se ji omogočilo ob sodelovanju celjske godbe, ki ima enako uglasitev instrumentov, nastudirati kak koncert, da bi na ta način lahko prikazala, kakšna naj bi bila v bodočnosti velenjska godba.

Predvideno je, da bo »Svoboda« v prihodnosti nabavila kompletno novo garnituro instrumentov, v svrhu ustanovitve mladinske godbe. Problem je v samem nabavljanju teh instrumentov, ki se jih nove dobi le iz inozemstva. Ko bo pa ta dolgotrajni sen velenjskih godbenikov uresničen, bo tudi velenjska godba z novim, mladim kadrom lahko zopet zaslovela, kot je slovela nekoč, ko so bili še današnji zaslužni člani pri najboljših močeh.

Orkester

Orkester, ki je lansko leto štel še 14 članov, je po krivdi nerazumevanja nekaterih in pa zaradi neumestnega medsebojnega trenja, z igranjem več ali manj prenehala delovati že v decembru lanskega leta. Kljub temu pa je nastopil pod vodstvom tovariša Planko Leopolda na raznih proslavah, kot na primer za Dan republike ali pa v sodelovanju z dramsko sekcijo ob uprizoritvi »Planiske rože«.

Sedaj so izgleli, da bo delo orkestra zopet oživel. Trenutno šije orkester 15 članov, predvsem pa, da bo v bližnji bodočnosti imel okrog 20 članov, posebno ko se pred njega postavljajo resne naloge, kot na primer sodelovanje z dramsko sekcijo pri uprizoritvi opere »Pri treh mladenkah«. Posamezni člani orkestra so v malih komornih zasedbah pričeli v zadnjem tromesečju tri koncerte, od teh 2 za odrasle in 1 za gimnazijsko mladino. Čeprav je bil spored teh koncertov

predlagalo prisloinim članom imenovanje še ostalih delovnih funkcionarjev. Za zapisnikarja sta bila izvoljena lov. Podlesnik Anica, učiteljica in lov. Mavec, nameščeneec; za overovalce lov. Pfajfer Vera, profesor in Močilnik Anton, rudarski nadzornik. V volilno komisijo so bili imenovani Dermol Hinko, učitelj, Jamnikar Ivan, predsednik delavskega sveta RLV Beurmann Rihard, nameščeneec in direktor elektrarne lov. Hudovernik Edo.

Kol naslednja točka programa občnega zbora je bilo poročilo upravnega odbora, katerega je podal bivši tajnik DPD Svoboda lov. Vrečko Karel.

Poročilo upravnega odbora Delavsko prosvetnega društva „SVOBODA“ Velenje za minulo poslovno leto

Letos v juniju sta pretekli dve leti od ustanovitve naše »Svobode« v Velenju. Ob današnjem II. občnem zboru, ko pregledujemo delo naše kulturno-prosvetne organizacije vidimo, da smo v minulem poslovnem letu že prišli iz fiksnih početnih organizacijskih težav, ki so bile značilne za prvo leto po ustanovitvi »Svobode«. Kljub temu, da je naša »Svoboda« nasledila bivšemu SKUD »Ivan Cankar«, ki je kot sindikalno prosvetno društvo delovalo le po produkcijsko organizacijskemu načelu, dočim smo nato v »Svobodi« prešli na teritorialno-organizacijski sistem ter s tem zajeli v resnici vso Velenje, to je poleg delavskega rudnika kot največjega objekta in Elektrarne še vse ostale delavske kolektive ter zlasti naše prosvetne delavce — učitelje in profesorje ter tako zili vse delovne ljudi v tisto praktično sožije, kar pomeni, da smo dosegli le tisto, kar je med drugim tudi ugotovil kongres »Svobode«, da smo frontalno obrnjeni v sredo našega družbenega dogajanja.

Tudi v minulem drugem poslovnem letu nas je navdajala prvenstveno misel na ono, kar nam ne sme nikdar izpred oči, namreč naslednje dejstvo: Velenje dobiva z vsakim dnem večji prolektarski značaj. Saleška dolina, bogata po premoži, se z neverjetno veliko nagljo industrializira. V tem velikem porajanju delavskega razreda pa igra naša »Svoboda« veliko vlogo kot žarišče in središče delavskega razrednega duha.

Dramska sekcija

Dramska sekcija ima približno 100 aktivnih članov. V preteklem poslovnem letu so se vrste igralcev podkrepile z novimi igralci iz vrst mladin. Če se bo s takšno prakso nadaljevalo, se bo igralski kader iz leta v leto večal in krepil z novimi igralci. Poudariti je treba tudi to, da je polovica igralcev iz vrst delavstva.

Gledališka precej pozno. Kol prva je bila dana na oder ponovitev opere »Planinska roža«, ki je doživela tri polno zasedene predstave. Poleg igralcev so sodelovali tudi pevci in orkester. Opereto je režiral lov. Verčeli Avgust, dirigiral lov. Planko Leopold, pevski zbor pa je vodil lov. Venišnik Ciril. Omembe vredno je tudi to, da je v vsaj sezoni imela ta uprizoritev tudi močan finančni efekt. Opereto je poslušalo okoli 1.000 oseb.

Po skoraj dveh mesecih razmaka je lov. Mavec Maks kot režiser postavil na oder belgijsko dramo z vsebino iz prve svetovne vojne »Silmundski župan«. Ta drama je doživela dve predstavi in je bila med občinstvom toplo sprejeta. Videlo jo je okoli 500 oseb. Mesec dni kasneje je režiser Furlan Zdenko pripravil uprizoritev drame ameriškega dramatika O. Neilla s socialno tematično, »Anna Christie«. Ta drama je bila na našem oderu trikrat uprizorjena. Poleg tega se je z njo gostovalo v Senovem, kjer je bil obisk zelo dober. Svoboda Senovo je naš igralski ansambel lepo in tovariško sprejela. To dramo si je ogledalo okoli 800 delavcev.

V aprilu nam je mladinski režiser lov. Maierhold Ruža postavila na oder igro za otroke »Alenčica-Dešenica«. V njej so nastopali večinoma šolski otroci. Imela je lep uspeh in je doživela 3 igr predstave, katere si je ogledalo okoli 1200 odraslih in otrok.

V drugem poslovnem letu smo tudi že opazili delne sadove listih naših osnovnih težanj in ciljev, ki smo jih zastavili že ob ustanovitvi naše »Svobode«. To je namreč investicijska izgradnja odnosno zagotovitev listih minimalnih objektov, ki so potrebni, da bi se kulturno-prosvetno delovanje normalno odvijalo. Z letnim gledališčem na Jezeru, ki pa se je kasneje v glavnem uporabljalo za kino predstave, smo poleg obstoječih kino dvorane, odnosno odrske dvorane že dali možnost delovanja naši domači dramski družini tudi poleg tega pa dali možnost gostovanja sosednim »Svobodam«, bodisi pevskim zborom, odnosno dramskim in folklornim skupinam ter s tem gojili tesne sike z našimi ostalimi bratskimi »Svobodami«.

Nismo pa še imeli možnosti v drugem poslovnem letu realizirati naše največje naloge, t. i. pričetek gradnje novega kulturno-prosvetnega doma. O tem bi še spregovorili pri našem bodočem programu dela.

Upravni odbor »Svobode« je imel v minulem poslovnem letu 5 rednih ter 2 izredni seji (kar je sicer manjše število od prvega poslovnega leta 11), vendar pa so bili pogostejši sestanki izvršnega odbora, ki je z vodji posameznih odsekov sproli reševal tekoče probleme. Kratek opis vsega celotnega dela našega poslovnega leta pa je razviden iz poročil posameznih sekcij, kol sledi:

Dramska sekcija je poleg tega našeludrala spevoigro v enem dejanju »Polka je ukazana« in sicer prvič z ansambлом iz vrst odraslih. S to spevoigro je nastopila na proslavi 29. novembra. Kasneje se je ista stvar našeludrala z mladinskim ansamblom, ki je nastopil letos v poletju na mladinskem festivalu v Kopru in poleg ostalih ansamblov iz šolskega okraja žel za voljiv uspeh, tako da je bil povabljen za drugo leto v Koper na brezplačen odid. Ta spevoigra se je ponovila ob priliki proslave 35. letnice SKOJ letos v Pesjem.

Poleg domačih nastopov smo imeli na našem oderu tudi gostovanja. Prosvetno društvo »Svoboda« iz Zalca je gostovalo pri nas z Gobčevo opereto »Hmeljska princesa«. Poslušalo jo je 300 oseb.

Dramska družina iz Saleka je gostovala s komedijo »Kdo je požigalec« in zadovoljila naše gledalce z vedrim kmečkim humorjem.

Industrijska kovinarska šola iz Celja pa je razvedrila naše malčke z gostovanjem lutkovnega gledališča.

Za strokovni dvig in kol nagrado aktivnim igralcem je dramska sekcija organizirala skupinski izlet in oled dveh predstav v celjskem gledališču, posebno, ker se redna gostovanja tega gledališča ne dajo vpeljati v Velenju zaradi previsoke režije (stroškov). Za pozdravi bi žilo tudi organiziranje ogleda oper v Ljubljani ali Mariboru. Zaradi visokih potovalnih stroškov in z ozirom na priobljeno strokovno znanje bi bilo zaželjeno, da društvo, kol do sedaj, tako tudi v bodoče krije delne stroške takih skupinskih ogledov vrhunske predstav.

Na koncu poročila je vredno omeniti tudi to, da je bil naš reperioar skrbno izbran in, da nam nihče ne more očitati, da smo na oder postavili plehke stvari ali dela, ki ne ti bila v skladu z našo stvarnosijo ali škodljiva socia-

Glasbena šola

(Nadaljevanje s 1. strani)
sameznimi učenci, kol z orkestrom, ki ga je vodil tov. Planko. Oba koncerta sta bila od publike z razumevanjem sprejeta in pozdravljena ter žela relativno lep uspeh. Mladinski šolski orkester je poleg obeh omenjenih nastopov sodeloval še ob priliki proslave za 1. maj in pa na koncertu gimnazijskega pevskega zbora ob priliki gostovanja na Dobrni.

V letošnjem šolskem letu, ki se je začelo 1. septembra je vpisanih 51 učenec. Od teh je 13 violinistov, 19 pianistov, 13 harmonikarjev, 3 učenci na trubi, eden na trombonu, 1 na klarinetu in 1 na solfeggiu. Pač pa je

bilo prijavljenih več učencev za pihala, pa jih šola zaradi pomanjkanja instrumentov ni mogla sprejeti. Na šoli poučuje trenutno 6 nastavnikov: Beuermann, Planko, Sinkovec, Vodeb, Božičeva in Kmeclova. Šola vodi tovariš Beuermann Richard, tajnica pa je Kolenč Marija. Vsak učenec ima poleg glavnega predmeta še dva stranska predmeta, teorijo in zborni pelje. III. letnik pa bo imel še glasbeno zgodovino in ansamblske vaje.

V bližnji bodočnosti bo glasbena šola zopet nastopila s skromno produkcijo, kasneje pa s samostojnim koncertom.

Knjižnica in čitalnica

Knjižnica in čitalnica posluje 4 krat tedensko, in sicer v torek, sredo, petek in soboto, od 16. do 19. ure. Vpisanih članov je 125 in to 22 žensk in 103 moških.

Struktura članov je naslednja: Delavcev 51, intelektualcev 48, dijakov 15, upokoencev 5, gospodinj 6, skupaj 125 članov.

Povprečna starost članov je 28 let. Skupno je bilo izposojenih 1335 knjig. Od tega 80% leposlovnih, 10% mladinskih in 10% političnih in poljudno-znanstvenih. Povprečen mesečni obisk je bil 40 članov s po 3 knjigami na mesec, to je 120 knjig mesečno. Od tega so si največ izposojali knjige delavci, upokoenci, dijaki, gospodinjice ter najmanj intelektualci, čeprav so ti po strukturi članstva na drugem mestu. Najbolj čitane so knjige, katere opisujejo narodnoosvobodilno borbo in nato seveda avanturistični ter kriminalni romani.

Slanje knjižnice je naslednje: skupno je registriranih 2384 knjig in od teh je bilo podarjenih gimnaziji v Velenju 47 knjig, in sicer takšne, katerih smo imeli po več izvodov v približni vrednosti 70.000 din. Torej je slanje 1906 knjig in od tega pa različnih 1350.

Po slovsu so razdeljene takole: a) slovenske leposlovne 540, b) dramske 74, c) mladinske 130, d) politične 91, e) poljudno-znanstvene 189, f) tehnične 84, g) h) hrvaške leposlovne in druge 242.

V tem razdobju je bilo nabavljenih novih knjig 433, to je okoli 30% novih

knjig v skupni vrednosti 135.400 din. V glavnem so bile nabavljene leposlovne knjige.

Slanje čitalnice:

Čitalnica je naročena na naslednje dnevnike in tednike: Ljudska pravica, Slovenski poročevalci, Ljubljanski dnevnik, Večer, Savinjski vestnik, Tovariš, Pavliha, TT, Naši razgledi, Polet, Komunizem, Elektro-tehnični vestnik, Zivljenje in tehnika, Film, Naša žena, Obzorje, Borec, Planinski vestnik, Socialistična misel, Priroda, človek in zdravje.

Problematika:

Potrebno je zelo agitirati med delavci in mladino, da čimbolj povečamo število članov knjižnice. S tem si bodo razširili svoje obzorje in izpopolnili svoje znanje, kar jim bo na drugi strani omogočalo širšo kulturno razgledanost. To jim bo tudi v pomoč pri njihovem delu, katerega opravljajo. V to svrhu je potrebno, da posebno sindikat igra glavno vlogo agitatorja.

Tendenca knjižnice je, da nabavi vse nove knjige, kakor leposlovne, tako politične in druge, da so lahko čitalci vedno na tekočem.

V svrhu popularizacije knjig se bodo v knjižnici od časa do časa vršili književni krožki, kjer se bo obravnavala tematika novoizšlih knjig.

Nujno je potrebno preskrbeti za knjižnico, kakor tudi za glasbeno šolo prostor za kurjavo, katerega sedaj sploh nimamo ter se ne morejo ogrevati omenjeni prostori.

Ljudska univerza

V pretekli sezoni je imela Ljudska univerza, ki je delovala v okviru »Svoboda« 15 predavanj, ki so zajemala vse panoge naše gospodarske, kulturne in vzgojne dejavnosti. Vseh slušateljev je bilo 1465. Povprečni obisk je bil 91 slušateljev. Za polovico vseh predavanj smo pošiljali povabila. Najslabše je bilo obiskano predavanje tov. Prislana O sadjarstvu, najbolje predavanje prof. Ullage O vzponu na Mount Everest.

Jezikovni tečaj je bil samo eden, angleški, kjer se je število skrčilo na 10 obiskovalcev. Letos zaenkrat kaže, da tečajev, ki so pomembni činitelji pri izobrazbi ljudstva, sploh ne bo, ker je premalo prijavljenecv. Želimo, da bi bilo delo pododbora Ljudske univerze letos še bolj uspešno. Zajelo pa naj bi predvsem delavstvo, kateremu je izobrazba namenjena v prvi vrsti.

Kino „Svoboda“ Velenje

Od zadnjega občnega zbora je kino predvajal razne drame, komedije, kriminalne in volunske filme, ter nekaj mladinskih filmov. Nekaj filmov je bilo barvnih. Zanimivo je dejstvo, da so žal v pogledu obiska želi največje uspehe kavbojski filmi. Dobri obiski so bili tudi pri kriminalnih filmih ter pri nekaterih dramah. Glasbeni in revijski filmi so imeli srednji obisk, medtem ko so bili vzgojni in znanstveni filmi minimalno obiskani.

Ker podjetja za izposojanje filmov nimajo dovoljnega števila novih kvali-

tetnih filmov, smo primorani sprejeti tudi nekaj manjvrednih filmov, da lahko izpopolnimo repertoar. Istotako igra vlogo pri kvaliteti filmov visoka najemnina, katere v tem letu nismo zmogli zaradi prevelikih davkov na osnovna sredstva in za oglej. Stopili smo v stik s podjetjem v Zagrebu, s katerim imamo tromesečno pogodbo za več filmov, ki jih bomo nabavili po novem letu. Obračali se bomo še na druga podjetja, v kolikor nam bo možno podnaslovljenje filmov vskladiti v razumljiv jezik za naše obiskovalce.

hvala izrečena glavnemu nosilcu vsega aktivnega delovanja, vodji glasbene sekcije tov. Beuermannu, pevovodji mešanega zbora tov. Kmeclovi, kapelniku Tavšiču in Grebenšku, vodji mladinskega orkestra tov. Planku, vodji dramske sekcije tov. Furlanu, predsedniku Ljudske univerze tov. Šmajsu, vodji kina tov. Rijavcu ter vodji knjižnice in čitalnice tov. Ferjančiču.

Vsem ostalim igralcem, pevcem, godbenikom in ostalim aktivnim članom v vseh sekcijah pa izreka upravni odbor željo, da bi še vnaprej obdržali voljo do dela, odnosno da bi ta član še povečali.

Program bodočega dela

Ko bo današnji zbor razpravljal o bodočem delu, naj ne bi izostale poleg ostalih prav posebno pereče naloge: Povečati število aktivnega članstva, kar smo po naših poverjenikih v poslovnem minulem letu zamemarili.

Na polju dramske prei in kvalitete dela ter splošno dvigniti nivo tega poprišča kulturno-umetniškega delovanja.

Nudi pomoč glasbeni šoli in ustanovi mladinsko godbo.

Ustanovi ideološke tečaje našega članstva. Pričigni v širšem obsegu mladino v vrste Svobodašev in to v vse sekcije.

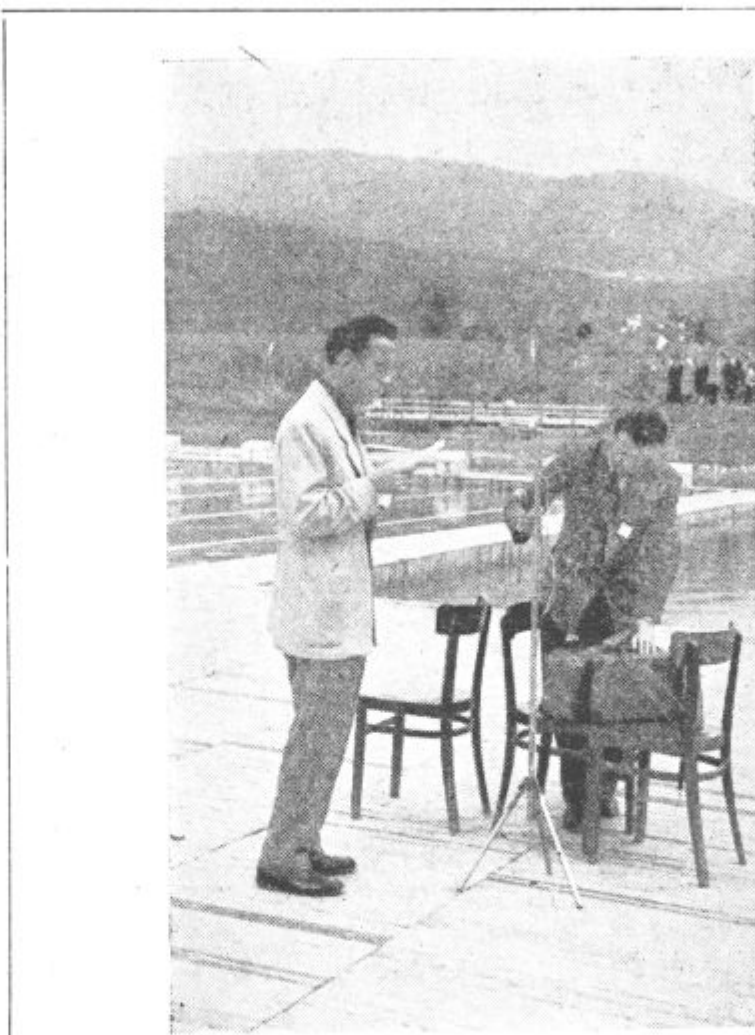
Posebna skrb pa naj bi bila izgradnja kulturno-prosvetnega doma, ker v tem imamo veliko jamašvo, da se bo kulturno-prosvetno delovanje razvijalo v Velenju vzporedno z velikim dvigom kapitalne izgradnje in družbenega stanja našega velikega bodočega industrijskega centra.

Ko polagamo račun o vsem našem delu ter ga poskušamo analizirati, vidi-

mo, da je vsekakor zabeležen razmah in mnogo napravljenega. Jasno je, da govtovo vse stvari se niso bile urejene tako, kol bi to bilo zaželeno in potrebno. O tem naj današnji občni zbor razpravlja in iznese svoje gledišče.

Vsekakor bi bilo potrebno, da bi naša »Svoboda« 1. luči v bodoče ne omejevala svoje dejavnosti na strogo kulturno-prosvetno delo v pravem pomenu besede, ampak bi na vse dosegljive načine vzgajala človeka ne samo v socialni smislu, marveč tudi v smislu politične zvestobe, v smislu profi alkoholi mu, v smislu ljubezni do čela. Bučila naj bi med delovnimi ljudmi veselje do življenja pa tudi voljo do boja proti vsemu, kar ovira našim ljudem pot do srečnega življenja v socialni-mu, ki ga gradimo z našimi skupnimi silami.

To je zaključna beseda našega starega upravnega odbora ter želimo, da bi novi upravni odbor vodil našo »Svobodo« po tej poti ter mu pri tem želimo iskreno kar največjih uspehov.

Tajnik Svobode, tov. Vrečko Karli

Blagajniško poročilo za poslovno dobo od 15. VIII. 1953 do 7. XI. 1954

Po poročilu upravnega odbora je bilo podano blagajniško poročilo. Poročal je blagajnik tov. Borštner Janko

Dohodki in izdatki po posameznih odsekih s prenešenimi sladi od lanskega leta so bili naslednji:

Godbeni odsek:
Dohodkov 293.742, izdatkov 217.048, saldo plus 76.694.

Dramski odsek:
Dohodkov 211.251, izdatkov 341.381; saldo minus 130.130.

Izdatki dramskega odseka so nastali večji zaradi tega, ker se je nabavil razni material za izpopolnjevanje odskih naprav, kakor razne reflektore, nekaj novih kulis in rekvizitov za orkestro garderobo.

Kino odsek:
Dohodkov 2.417.297, izdatkov 1.860.901; saldo plus 556.396.

Specifični pregled samo za poslovanje kino odseka je možen po posebni izdelavi celotne bilance.

Knjižnica:
Dohodkov 135.870, izdatkov 122.694; saldo plus 13.176.

Plus saldo je pri knjižnici izkazan zaradi dotacije od sindikalne podružnice rudarjev, ki jo je dodelila za nabavo knjig, katere se v večjem obsegu nabavljajo.

Glasbena šola:
Dohodkov 21.051, izdatkov 82.558; saldo minus 61.497.

Dohodek uslvarja samo prispevek za šolnino in prodani učni material.

Izdatki pa znašajo večji zaradi nabave instrumentov in raznih instrumentalnih delov.

Prireditelje:
Dohodkov 163.750, izdatkov 125.725; saldo plus 38.025.

Dohodek izkazuje samo prenos salda od lanske prireditelje, t. j. ob priliki olivno-ve reslavracije »Jezero«.

Izdelek 125.725 se za zakasneli račun za dostavljeno pivo.

Goslovanja:
Pod nazivom goslovanja so izkazani samo dohodki, in to za najemnino naše

dvorane od drugih delavsko-prosvetnih društev, ki so pri nas gostovali.

Dohodek 45.728, saldo plus 45.728.

Razni poslovni stroški:

Dohodki 111.507, izdatki 125.043; saldo minus 14.536.

Dohodke uslvarjajo:
Razna nepredvidena vplačila 10.603, članarina in članske izkaznice 6.450, obresti hranilnih vlog 19.454, prispevek lezera za leto 1953 70.000, prispevek Erhart Ivana iz Sošanja 5.000, skupaj 111.507.

Izdatki:
Razni manipulativni stroški in poštnine po Narodni banki 9.965, razni material in električni tok 55.105, poštni stroški 5.758, razne podpore 25.000, nabava članskih izkaznic 600, prevozi 5.000, pogostitve raznih društev 23.615, skupaj 125.043.

Izdatki za zastarele račune od lanskega leta znašajo 18.034, saldo minus 18.034.

Celokupno stanje vseh odsekov pasivnih in aktivnih medsebojno kompenziranih imamo na tekočem računu Narodne banke 181.937 din, v blagajni nič, na hranilno knjižnico vložnih 323.885. Skupna denarna sredstva DPD »Svoboda« znašajo 505.822 din.

Po poročilu blagajnika je tov. Skore Franc prečital poročilo nadzornega odbora. V poročilu navaja, da je nadzorni odbor dvakrat pregledal poslovanje drušva zlasti kar se tiče blagajne in da je bilo slanje v redu.

Na podlagi gornjih poročil je delovni predsednik tov. Šmajš ugotovil, da sta upravni odbor in člansko društvo v pretekli sezoni napravila precej dela ter predlagal razrešnico staremu odboru, kar so prisolni pozdravili z ploskanjem.

Diskusija

Sledila je diskusija. Kot prvi diskutant se je tov. Šmajš zadržal pri problemu Ljudske univerze v Velenju. Poudaril je potrebo, naj bi Ljudska univerza zajela vsa torišča in probleme, ki zanimajo najširše ljudske množice, zlasti pa probleme vzgojnega dela. Prikazal je potrebo po nabavi kino projektorja na ozki trak, s čimer bi se marsikatero predavanje dalo lažje uslvariti in bi gotovo prišlo večji krog poslušalcev. Tov. Šmajš je nadalje omenil, da so v začetku letošnje sezone bili razpisani jeikovni tečaji, ki se pa zaradi premajhnega števila prijavljenecv (10) niso začeli. Rok za vpis je podaljšan do 15. novembra, predvidevajo pa se naslednji tečaji:

a) jeikovni: slovenski, angleški, nemški in francoski;
b) strokovni: ideološki, stenografski in računalniški.

Gornji tečaji so namenjeni v prvi vrsti naši delovni mladini, na žalost pa se je ugotovilo, da se do danes ni za kakr koli tečaj ni prijavilo zadostno število kandidatov.

Tovariš Furlan Zdenko je nato v kratkih obrih prikazal potrebo dramske sekcije. Za to sezono si je DPD Svoboda v Velenju zadala nalogo, da tehnično opremi oder in ga izpopolni z zavesami, orodjem in drugimi odskimi napravami, kar pa zahteva ogromno stroškov in časa. Novi reflektorji še vedno omogočajo le delno razsvetljavo odra in še ne odgovarjajo zahtevam gledaliških predstav. Za to pa moramo z vsemi silami podpreti zamisel izgradnje novega kulturnega doma, ki bo opremljen z vso moderno ureditvijo in tako zadostil dramskim potrebam. Tov. Furlan je poleg ostalega najavil tudi naslednje dramske uprizoritve, katere si je dramska sekcija namenila v tej sezoni, v kolikor ji bo to mogoče: drama »Ugasle luči« v režiji tov. Travnerja; komedija »Vzorni soprog« v režiji tov. Drmola; pravica s pešcem »Imjuničica« v režiji tov. Furlana; drama »Krog s kredo« v režiji tov. Mavca; »Veseli večer« v režiji tov. Dermola in Verčelja; opere »Pri treh mladenkah« v režiji tov. Furlana in morča še »Mladost pred sodiščem« v režiji tov. Furlana.

Volitev novega upravnega odbora

Po diskusiji so bile volitve novega upravnega odbora. Tov. Dermol je takoj v začetku izjavil, da smatra, da je volilna lista, katero je predlagal stari upravni odbor nepopolna, ker manika v njej treh oseb, katere imajo golovo največ zaslug za delo v društvu: tov. Zgank Nestl, Vrečko Karel in Mavzer Rudi. Navajamo nekaj odstavkov iz zapisnika občnega zbora, v kolikor je iz nje razviden potek volitev.

Tov. Zgank: Po njegovem mnenju je kandidatna lista dobro izbrana. Društvo »Svoboda« bi morda delalo še boljše, da niso bili nekateri člani UO tako močno obremenjeni, da niso mogli niti na seje. Zaradi tega vzroka se marsikatera važna seja ni mogla vršiti. Prepričan pa je, da pri tako številnem kolektivu lahko najdemo ljudi, ki niso tako obremenjeni in bodo posvečili delu drušva vse svoje sile. Novi ljudje bodo v drušvo vnesli novih idej, pridobili novih članov. Zato se mi zdi, da bi bilo neumesno menjati kandidatno listo. Društvo lahko mnogo koristi na vzgojnem in kulturno-prosvetnem polju, čimbolj bomo namreč dvignili našega človeka, tembolj ga bomo vsestransko vzgojili, kar se bo poznalo tudi pri proizvodnji premoga. Prosi, da prisolni njegove navedbe upoštevajo, za novega predsednika pa predlaga tov. Mavzerja.

Tov. Mavzer se strinja z začetnim izvajanjem tov. predsednika, vendar je mnenja, da je tudi on kriv, da v društvu ni napravljeno še več. Zato smatra za pravilno, da se izvolijo novi ljudje, ki imajo sposobnosti in voljo do dela v upravnem odboru DPD Svoboda.

Tov. Vrečko soglaša z obema predgovornikoma in misli, da je toliko zaposlen, da poleg svojega dela v pisarni ne bi zmogel tudi delo odbornika pri Svobodi. Nato navaja besede tovariša Kavčiča, izrečene na Kongresu Svobode, češ, naj Svobodam pomagajo podjetja. Zato predlaga tov. Zganka za častnega predsednika DPD Svoboda, dočim prosi za sebe, da ga prisolni ne volijo...

Tov. Šmajš prizna prezaposlenost dosedanjega predsednika tov. Zganka, vendar se ne strinja s celotno spremembo UO, ki bi jo povzročil odstop omenjenih treh članov. Zato predlaga, da se v novi odbor volita vsaj dva člana in to tov. Vrečko in tov. Mavzer, vendar z obljubo, da jima novi odbor ne bo naprtil islih funkcij...

Tov. Dermol misli, da bi bilo škoda, če navedenih treh odbornikov ne bi bilo v novem odboru. Pozna namreč vse stare napake, ki bi se jih lahko z njihovo pomočjo dalo odpraviti. Tovariša Zganka predlaga v novi UO kot častnega predsednika, tov. Mavzerja in Vrečka pa kot sodelavca in svetovalca.

Tov. Zgank pripominja, da je najbolj časno mesto, če nekdo svoje delo v redu opravi, pač pa obljublja vsestransko pomoč in se obvezuje, da bo prisloplil k moškemu pevskega zboru. Naglašajo potrebo po novem kulturnem domu, ki je tako potreben kot stanovanjske zgradbe. Današnji dom Svobode je bil sicer zgrajen z elanom in udarnim delom, vendar tako nesmotno, da danes ne odgovarja več našim potrebam. Ostal bo za redne kinopredstave, novega zgradili pa je pripravljen z vsemi močmi. Mesto častnega predsednika odklanja in prosi, da člani to upoštevajo. Smatra, da je učiteljski zbor najmočnejši kulturni faktor v Velenju in da naj bi se le-ta angažiral pri delu v novem upravnem odboru.

Tov. Mavzer v prvi vrsti želi odgovoriti tov. Dermolu. Se enkrat poudarja, da je pripravljen delovati pri Svobodi, vendar samo kot redni član, ne pa kot član upravnega odbora, ker je deloval tam že dve leti, kar je po njegovem mnenju dosli. Smatra, da so na kandidatni listi ljudje, mladi in sposobni, ki jih je treba vključiti v delo organizacije, kjer bodo golovo želi tepe uspehe. Za primer navaja predvzgojno delo Svobode, kjer je ravno mladina kljub nevarnosti smelo stopala v prvih vrstah uspehom naproti. Zato še enkrat predlaga, da se osvoji predložena kandidatna lista brez sprememb.

Tov. Šmajš predlaga glasovanje ali naj se kandidatna lista izpopolni z dodatnimi predlogi treh kandidatov Vrečka, Zganka in Mavzerja, medtem ko itov. Furlan smatra, da naj vsak član po svojem preudarku s pripisom novega kandidata na kandidatno listo odkloči, ali je za ponovno izvolitev omenjenih treh odbornikov.

Na to se preide k volitvam. Vsekar član je obkrožil i med navedenih imen na kandidatni listi 20 članov, katerec je smatral, da so primerni za članec v upravnem odboru.

Med številnim glasov se je ponovno razvila diskusija. Tov. Šmajš je navedel vprašanje glasbene šole, ki ima družbeni karakter. Novi odbor bi moral smeti za tem, da dobi šola enakopravnost z ostalimi državnimi glasbenimi šolami.

Tov. Beuermann sporoča, da je bil v tem pogledu pred kratkim na Republiškem izvršnem odboru Ljudske prosvete v Ljubljani, kjer so sporočili, da bo v kračnem sprelet pri Svelu za znanost in kulturo vladé LRS pravilnik o društvenih glasbenih šolah, na podlagi katerega bodo le-te spadale pod SSvet (Nadaljevanje na 3. strani)

Naši odjemalci naj tudi pocenijo svoje proizvode

Konec prvega tedna v novembru se je pojavilo v oglasni deski rudnika vabilo na redno zasedanje delavskega sveta z značilno prvo točko dnevnega reda: Znižanje cen lignita. Marsikateri član našega delovnega kolektiva je najbrže malo zaskrbljen razmišljal o tem vprašanju, na drugi strani pa z zadovoljstvom ugovarjal, da dobro gospodarimo na rudniku in si želimo, da bi našli podjetja, ki naj bi nas posnemala.

Zadnjega zasedanja delavskega sveta so se udeležili člani polnoštevno, ker se je stvarno obravnavala važna problematika rudnika: možnost znižanja proizvodnih stroškov podjetja. V izčrpnem referatu je šef računovodstva razčlenil kalkulacijo premoča, posebno oziraje se na nedavno zvišanje tarifnih postavk, ter nanizal celotni izračun strukture cene za proizvodnjo v razdobju 1954/1955. Vse elemente cene, od materialnih stroškov (osnovni material, jamski les in razstrelivo, ter ostali material) do osebnih stroškov (plače, socialno zavarovanje), kakor tudi amortizacijo obresti na osnovna sredstva anuitete in davki, so v diskusiji obravnavali posamezni člani delavskega sveta rudnika. Ob tej priliki so pokazali še na nekatere možnosti štednje z materialom in ostalimi izdatki. Kot je bilo razvidno iz te razprave ima rudnik možnost ponovnega znižanja prodajnih cen lignita zaradi:

1. predvidenega nadaljnjega zvišanja tonaže proizvodnje,
2. povečanja storilnosti dela in
3. splošnega varčevanja z materialom.

V diskusiji so iznesli člani DS tudi dejstva, da je rudnik ostal ob priliki prvega znižanja cen v januarju 1954 osamljen in opozorili na nujnost širše akcije. Zato so sklenili, da zahtevajo od oblasnih organov, da se pregledajo kalkulacije ostalih industrijskih podjetij, posebno naših kupcev, da se ugovorijo

možnosti znižanja cen raznih potrošnih predmetov. Dalje so predlagali, naj Sekretariat za gospodarstvo IRS skliče konferenco vseh rudnikov Slovenije, da se prouči možnost na ostalih premočarjih, da bi tako rudarji v naši ožji domovini bili vzgled vsem rudarjem v državi. Pozitivno so sprejeli tudi predlog, da bi isti forum naj sklical sestanek z dobavitelji jamskega lesa, katerega cena bi se naj tudi znižala odn. ostala vsaj na sedanjih višinih. Končno je DS osvojil tudi apel na trgovsko mrežo s kurivom, ki naj bi ob priliki sestavljanja novih kalkulacij maloprodajnih cen lignita poiskala eventualne rezerve in tako omogočila delovnim ljudem nabavo cenejšega lignita.

S sklepom DS je bilo sprejeto 5% znižanje dosedanje povprečne prodajne cene lignita. Kljub temu, da bi imel rudnik možnosti ugodne prodaje ev. tudi po mnogo višjih cenah, so člani delavskega sveta pravilno ocenili splošno prizadevanja za stabilizacijo na tržišču. Po obravnavi so sprejeli s posebnim sklepom konkretni predlog prodajnega oddelka rudnika o znižanju prodajnih cen za posamezne vrste lignita, in sicer po 100 din/l pri debelih vrstah in orehu, ter po 50 din/l pri drobnih vrstah lignita (prah zdrob in grahl) ter z veljavnostjo od 1. decembra 1954 osvojili naslednji cenik:

kosovec	2000,—	1750,—
ksilit	2800,—	2700,—
kocke	2400,—	2150,—
oreh	2300,—	2100,—
zdrob	1150,—	—
prah	550,—	—

Ob zaključku razprave o tej točki je izzvenilo prepričanje predstavnikov našega delovnega kolektiva, kar je stvarno želja vseh delovnih ljudi, da naj ne samo naši odjemalci ampak vsa proizvodna podjetja proučijo možnosti znižanja cen svojih proizvodov.

V. D.

Preprečimo obratne poškodbe

Po plenumu sindikata rudarjev jugoslavije se je v vseh naših podjetjih zelo zaostrolo vprašanje obratnih nezdov na absolutni minimum. Vprašanje nikakor ni novo. Ogromno se je že razpravljalo o nezdovah, premali pozornosti na delovnih mestih, neupoševanje HTZ predpisov itd., vendar izgleda, da smo ostali vse preveč pri teoretiziranju in da smo stvar na delovnih mestih zanemarjali. Posebno z novinci. Skrajni čas bi že bil, da se to površnošću končamo in da dosledno izpolnjujemo vse predpise higiensko-tehnične zaštite. Proti ljudem pa, ki tega iz kakršnegakoli vzroka ne delajo, bi bilo treba najostreje postopati, kajti poškodbe, ki nastopajo po krivdi poškodovancev ali pa njihovih predpostavljanih na delovnih mestih, ne le, da v veliki meri reducirajo naš delovni potencial, temveč v ogromni meri tudi finančno bremenijo našo skupnost. Osnovno vodilo pa nam mora biti skrb za človeka, za njegovo zdravje in življenje. Naša osnovna dolžnost je torej nezdove preprečevati in nuditi delavcem na delovnih mestih —

kjer je to potrebno — tudi primerna zaščitna sredstva.

Vendar ne zadostuje le uporaba zaščitnih sredstev. Glavni element za preprečevanje nezdov je in ostane dosledno izpolnjevanje vseh varnostnih predpisov in pravilna organizacija dela. Analize nezdov nam kažejo, da je veliki večini nezdov vzrok ravno slaba, oziroma neprimerna organizacija dela in neizpolnjevanje HTZ predpisov.

Konkretno v našem podjetju imamo večinoma lahke poškodbe. Težkih in smrtnih je na srečo zelo malo. Velik del vseh nezdov pa rezultira iz nepazljivosti in površnosti pri delu, za kar je v določeni meri krivo nadzorno osebje, pa tudi prvopisani kopači, ki so pri priučevanju mlajših tovarišev in izpolnjevanju varnostnih predpisov čisto zelo površni in nedosledni.

Dolžnost nas vseh je, da odstopke nezdov s preventivnimi ukrepi res zmanjšamo na absolutni minimum, kar bo koristilo vsakemu posameznemu članu kolektiva, pa tudi vsej naši skupnosti.

Občni zbor „SVOBODE“

(Nadaljevanje z 2. strani)

za znanost in kulturo. Velenjska glasbena šola namreč v sedanjih pogojih nima možnosti, da bi postala državna glasbena šola. Sicer pa je kriterij možnosti prestopa na srednjo glasbeno šolo isti kot pri državnih glasbenih šolah, to je uspešno opravljen sprejemni izpit. Nastavnik Glasbene šole DPD Svoboda so povečini bivši vojni glasbeniki, ki torej imajo določeno potrebno kvalifikacijo za poučevanje. Namen društvene glasbene šole je pa predvsem v tem, da zajame v svoj delokrog vse instrumente, tudi takozvane ljudske, kot so harmonika, citre, kitara itd. s čimer se bo preprečilo takozvano samoučivo in dilematično. Pač pa je mnenja, da naj bi se tudi velenjski glasbeni šoli dodelile od strani OLO in LOMO potrebne dotacije, s čimer bi bilo omogočeno, da se sedanja šolnina odpravi. Šola, ki vzgaja 53 učencev, bi potrebovala letno okoli 120 do 150 tisoč dinarjev. S tem bi bili v glavnem vsi materialni problemi rešeni. Na koncu je tov. Beuermann povabil še ostale godbenike k sodelovanju pri vzgoji mladih.

Na to je vse navzgor pozdravil v imenu DPD Svoboda-Šošanj zaslovljen tov. Uršič, ki je obenem navzočim čestljal k doseženim uspehom. Poudaril je željo, da naj bi se obe društvi v bližnji bodočnosti, česar do sedaj ni bilo.

Tajnik Zveze prosvetnih društev okraja Šošanj tov. Podlesnik Maks je pozdravil v imenu Zveze prisotne člane, jim čestljal in zaželel nadaljnega uspešnega dela. V svojem nagovoru je omenil nekatere pomembnejše pri našem delu, kot na primer nevoljno organizacijsko trdnost drušva, kot tudi starega upravnega odbora. Prikazal je tudi, kako je Parčija bila do leta 1937 organizacijsko slaba in kako je potem postala trdna, ko je dobila močno vodstvo v osebi tovariša Tita. Tako naj bi tudi velenjska Svoboda okrepila svojo notranjo čvrstino, kar se bo govtovo odražalo pri delu samem. Druga pomembnejša, ki jo je tov. Podlesnik navajal, je po njegovem mnenju pomikanje ideoloških težav in kro-

kov, ki bi naj vzgajali naše ljudi v duhu marksizma.

Med nadaljnjo diskusijo je tov. Vrečko pojasnil tudi odnos velenjske Svobode do Pesja, kjer je bila pravzaprav zibelka sedanje Svobode in pozval tovariše iz Pesja, da naj se do prihodnje seje upravnega odbora odločijo, ali žele morda ustanoviti svoje lastne Svobode, ali pa žele sodelovati pod okriljem velenjske Svobode kot nekakšen pododsek.

Tov. Furlan je nato še enkrat apeliral na vse prisotne, naj pretegnemo čim več novih moči, naj zainteresirajo rudarje in ostale delavce za knjižnico, za časopise itd. Tov. Beuermann pa je ponovno prikazal problem glasbene sekcije, ko posamezni člani ne morejo zaradi treščinskega sistema dela redno posecati vaje. Želja članov sekcije je, da bi bili vsi na isti treščini, kar bi omogočilo posecanje vaj v črni fedni, medtem ko bi eden teden vaje odpadle. Tov. Mavzer odgovarja, da se bo dalo to brez težav urediti, želi pa, da se predloži lista z imeni članov glasbene sekcije, ki bi v tem pogledu prišli v poštev.

Nato v imenu volilne komisije tov. Dermol prečita izid volitev:

Kmecl Boža 80 glasov, Furlan Zdenko 78, Smaj Vinko 74, Dermol Hinko 70, Arlič Franc 69, Podlesnik Anica 67, Beuermann Richard 65, Pfajfer Vera 63, Boršner Janko 63, Mavec Maks 61, Hudovernik Edo 53, Vratčič Jože 53, Tračnik Drago 51, Ferjancič Dušan 49, Koren Marjan 49, Vrečko Karel 48, Turk Vida 48, Zgank Nesli 46, Saiko Karel 46, Grebenšek Franc 44, Verdelj Avgust 43, Aljaž Jože 42, Tavšič Franc 41, Drobnič Emerik 38, Močilnik Anton 37, Kovačič ing. Ljubo 37, Novak Ivan 35, Karničnik Jože 32, Mavzer Rudi 31, Vidovič Ivan 30, Kvarčič Ivan 23, Jurčič Franc 23, Zorž Marija 24, Praprotnik Slavko 23, Kranjc Franc 20 in Grebenšek Zvonko 2 glasova.

V nov upravni odbor DPD Svoboda Velenje je izvoljenih prvih čvrstih članov. Po razglasu izida volitev je delovni predsednik zaključil občni zbor ob 12.30 uri.

Izostanki in gospodarstvo podjetja

Vsi neupravičeni izostanki, pa naj bi bili to pravi zabeleženi »plavi« ali pa »zakoniti plavi«, ki so bili izbojevali in prigoljufani od zdravnikov pod katero koli pretezo oziroma bolezensko krinko, pomenijo za podjetje kot gospodarsko organizacijo in za ves kolektiv — za vsakega člana kolektiva posebej — znatno izgubo.

Vsi vemo, da so z Zakonom o upravljanju gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih vsa podjetja prešla iz sistema centralnega financiranja oziroma dotiranja na lastni gospodarski račun, s čimer so bila podjetja in kolektivi postavljeni pred nove in zelo odgovorne naloge.

Osnovno načelo vsakega uspešnega gospodarjenja je pridnost, štednja in skrajno izkoriščanje vseh proizvodnih možnosti. Od smotrnosti in uspešnega gospodarjenja je odvisen plačni fond pa tudi dobiček, iz katerega lahko rentabilno podjetje črpa dodatna sredstva za povečanje plačnega fonda, kakor tudi sredstva za kapitalno graditev in družbeni standard. Če hoče podjetje dobro gospodariti in si ustvariti čim več sredstev, je nujno, da skrajno štedi, da s temeljitimi analizami delovnega procesa poišče vse skrite rezerve v materialu in delovni sili, ki bremenijo polno lastno ceno proizvodnje, jemljejo podjetju možnosti realnih dobičkov in podražujejo proizvode na tržišču.

Vsi se pritožujemo, da so cene potrošnih predmetov, tekstilov, opreme, skratka vsemu, mnogo previsoke. Gospodarstvo vsake države oziroma proizvodnja od surovine pa do končnih proizvodov je zelo zamotana in v stalni odvisnosti od vseh činiteljev, ki zbirno tvorijo proizvodni proces katerega koli proizvoda. Poskusimo stvar podati čim bolj preprosto in razumljivo. Na primer moško kolo. Skraj vsakdo ga potrebuje, malokdo pa ima 35 tisočakov, ki so potrebni, da si ga nabaviš. Zakaj toliko? Kako to, da kolesa niso cenejša? Pojasnimo si! Za kolo je potrebno mnogo najraznovrstnejšega materiala, ki ga izdelujejo razne tovarne širom domovine, n. pr. brezšivne cevi, najrazličnejše jeklene sestavne dele, zračnice in plašče, kroglice ležaje itd. Vsaka tovarna, ki izdeluje polizdelke, ima svoj proizvodni proces, ki terja določene surovine, katere prejema od drugih podjetij, od katerih ima vsako spet svoje proizvodne značilnosti itd. Torej tesno sklenjena veriga činiteljev, ki vsi skupaj tvorijo osnovo za izdelavo končnega proizvoda in njegovo predajo trgovski mreži. Vse lepo in razumljivo, ampak... Vsa podjetja, ki so posredno ali neposredno vključena v proizvodni proces, določajo ceno surovinam, polizdelkom in končnim izdelkom, ki jih proizvajajo, torej mora končna cena biti nujno oblikovana na podlagi cen vseh teh »sopodnikov«, iz česar sledi, da je cena na tržišču rezultat načina gospodarjenja, dela, pa tudi zavesti vsakega posameznega delovnega kolektiva. Če podjetje gospodarja dobro in ne išče neupravičenih dobičkov, so cene njegovih izdelkov realne, torej sorazmerno nizke, kar seveda ogromno vpliva na ceno končnega proizvoda. V obratnem smislu pa lahko podjetje s slabim gospodarjenjem ali pa z lovom za neupravičenimi dobički proizvode zelo podraži, kar je prišlo do izraza posebno v zadnjem letu skoraj premočrtno pri vseh proizvodih.

Oglejmo si situacijo v našem podjetju. Vsi vemo, kako kritična je situacija s preskrbo premoča za široko potrošnjo pa tudi za industrijo. Čeprav rekordno proizvajamo, vendar niti približno ne moremo zadovoljiti zahtev tržišča.

Povprečni jamski učinek za prvih devet mesecev letošnjega leta je bil 3022 ton na moža in dnino. V istem časovnem razdobju je bilo 1700 neupravičenih izostankov, torej se je proizvodnja zmanjšala za 4137 ton, ki bi jih lahko dobila široka potrošnja. Dva tisoč družin bi bilo preskrbljenih s kurjavo v nastopajoči zimi.

Bolniških izostankov je bilo v istem časovnem razdobju v našem podjetju 31.357, od tega 13.118 do 6 dni, torej na račun podjetja. Za te bolniške izostanke je podjetje izplačalo iz svojega plačnega fonda skupno s socialnim zavarovanjem 7 in pol milijona dinarjev. Nikakor ni pretirano, če trdimo, da je med vsemi

bolniški vsak peti, t. j. 20% namišljenih bolnikov, ki jim je uspelo, da so si na račun zdravnikov preobremenjenosti »prijorili« bolniške izostanke. Predpostavka je postavljena na podlagi predvojnega števila izostankov, pa še to s precejšnjo rezervo. Na ta način smo torej izgubili od januarja do septembra leto 6270 neupravičenih bolniških dni, ki bremenijo plačni fond podjetja oziroma Zavod za socialno zavarovanje, torej vso našo skupnost. Če bi ti izostankarji delali, bi na podlagi povprečnega učinka 2,37 ton na dnino in moža lahko nakopali skoraj 15.000 ton premoča. To je vsekakor velik izpadek proizvodnje, s katero bi mogli zadovoljiti široko potrošnjo mesta, kot je n. pr. Celje. Toliko od te strani. Suha in pre-

Lepa prilika za razvoj lokalne industrije

Ob priliki raznih zborovanj in sestankov je bilo poudarjeno, da bo treba razmišljati, kako zaposliti prebivalstvo Velenja, ki se ne bi moglo zaposliti v rudarstvu. Vseled naraščanja prebivalstva je ta problem vse bolj pereč. Apatičnost lokalnih gospodarskih činiteljev je kriva, da se doslej še ni našel izhod iz te zagate. Upali je, da bo komuna znala bolj stvarno razmišljati in tudi ustanoviti podjetje, ki bi lahko zaposlilo ženske, fizično šibke moške in invalide.

Mislim, da je dolžnost nas vseh, da pomagamo z nasveti listim, ki so poklicani te težave odстранevati. Zato želim podjetje ljudi opozoriti na nekaj, kar jim bo dalo priliko, da bodo razširili obstoječa podjetja ali ustanovili nova.

Rudnik Velenje je namreč pričel, v svrhu zaščite rudarjev pri delu v jami, uvajati obvezno uporabo rokavic, specialnih čevljev in golenic. Verjetno, da bodo ta sredstva začeli uvajati vsi rudniki v Sloveniji in prav tako v ostalih republikah. Rudnik se je v svrhu

prosta dejstva brez vseh kompliciranih analiz, ki jih v tem članku nimam namena podajati. Vse skupaj je le površen pogled na nekaj posledic delovne nedisciplin brez temeljite razčlenbe prave gospodarske škode, ki jo povzroča neupravičen izostankarji in namišljeni bolniki kolektivu in skupnosti. Le še ena sama številka: prodajna cena izpadle proizvodnje je približno 37 milijonov dinarjev, za kolikor se je zmanjšal bruto dohodek podjetja in naš narodni dohodek.

Jasno je, da je delovna nedisciplina eden važnih činiteljev, ki vpliva na gospodarsko stanje podjetij, posredno pa na vse naše gospodarstvo, predvsem z ozirom na cene proizvodov na tržišču. Zato ne bo odveč, če vsi člani kolektiva, posebno pa naše organizacije posvetijo temu vprašanju največjo pozornost in da ljudi, ki hočejo na nedovoljen način izkoristiti naš kolektiv in skupnost, odstranimo iz naše srede.

Nekaj misli o gostinskih obratih in turizmu

Saleška dolina z obronki je že od nekdaj veljala za kraj, kamor so ljudje radi prihajali na oddih ali na izlete. Morda nekdo poreče, da je naša dolina imela tedaj več mika, kol ga ima sedaj, ko se spreminja v sopihajočo, ropotajočo in bobneč industrijski kraj. Na srečo se ta dolina smolerno in po določenem načrtu razvija tudi v esletnem oziru. Kljub preobrazbi lahko zaključimo, da ta kraj ni izgubil na miku, če ne še morda več pridobil.

Marsikdo je čul o hitrem tempu industrijskega razvoja v tej naši dolini. In to ga privablja, da si približe ogleda te stvari. Ko bo enkrat tu, se mu bo naš kraj, s svojo lepoto tako priljubil, da bo sklenil pri nas preživeti svoj odmor.

Z ureditvijo velenjskega jezera in zgradi vijo planinskih domov na Slemenu in Kozjaku, so se pogoji za razvoj turizma bistveno okrepili oziroma spremenili. Posebno jezero in Sleme (St. Vid) sta zelo privlačni točki ob vsakem letnem času. Pogoji za kulturno prebivanje in razvedrilo so prav tu postavljeni na pravo mesto. In prav o teh pogojih hočem na tem mestu povedati nekaj stavek.

Mislim, da danes ni več interes samo dveh kolektivov — mislim rudnika in usnarne, ki sta največ sil vložili v zgraditev teh objektov, temveč v eri ustanovi ve komune tudi vseh prebivalcev bodoče šaleške komune. Ne bi bilo potrebno podčrtati, da omenjena turistična objekta dajeta možnost stekanja prav lepih dohodkov in usvarjaja na splošno pogoje za večji turistični promet v Velenju, tako tudi v Šošanju. Oba kraja imata sicer hotelski način oskrbe šele na prvim stopnjah, zato pa bi ravno zaradi tega morali posvetiti nekaterim stvarim malo več pozornosti. Gost, ki se je odločil preživeti na primer nekaj dni ob jezeru, mu bo bivanje po nekaj dneh postalo dolgočasno in enolično. Iskal bo nekaj novega, hotel

bo še več videti. Zato bi mu osebje hotela moralo priporočati sprehode v okolico, morda tudi daljše izlete. Moralo bi poznati zgodovino tega kraja, ga opozoriti na zgodovinske znamenitosti, mu pojasniti dogodke, ki so se tu razvijali (napad Ilčanov na gradove v 17. stoletju, razvoj NOB, pohod XIV. divizije, naslanek jezera itd.). Gost, tako poučen, bo z večjim zanimanjem ogledoval lepote in zanimivosti po okolici in ne bo se dolgočasil.

Na splošno sem mnenja, da se premalo ali pa skoraj nič ne poslužujemo propagande. Se več pa bi se morali posluževati nevsiljive reklame. Informirati bi morali gosta o vsem, pa bodi o zanimivostih, nadmorski višini, ali pa o cenah jedil, pijač, o kakovosti istih, prometnih zvezah, gospodarskem razvoju in njegovi perspektivi in še o mnogih stvareh.

Gostliskim obratom bi moral biti vsak gost, oziroma turist enakovreden. Pa naj si bo to inozemec z devizami v žepu, ali pa naš študent, ki poluje s kolesom po Sloveniji, ki poluje s tisti, ki pije brezalkoholno pijačo in tisti, ki si morda naroči buteljko burgundca. Oba morala spremljati pri odhodu enako prijazno »na svidenje«. V tem pogledu bi se naši gostinci morali učiti pri Švicarjih, ki znajo iz lepote svoje dežele kovati kapital in služiti lepe denarce. Toda oni so znani po svoji ustrežljivosti (pa tudi do domačih gostov, ne samo do tujcev!) in prijaznosti. Primer: ko odhaja gost, po večernem bivanju v hotelu, ga spremlja in mu maha v pozdrav z direktorjem na čelu vso osebje hotela. Seveda se bo ta gost prav rad vrnil drugo leto v ta prijazni hotel.

Vse zgoraj omenjeno pa še ne daje popolne slike gostu, ki je prišel v naš kraj z namenom, da se tu odpočije, obenem pa se seznanji z našim dejanjem in nehanjem. Vsekakor, če se bo sprehajal po naših čisti in lepih vaseh v okolici, bo tudi rad svoje korake usmeril v smeri del Velenja. Zato bi morali, če se že hočemo baviti s turizmom, urediti tudi v tem delu ceste in fasade poslopj. Saj ni potrebno, da moderniziramo prav vsako staro hišo. Toda očistiti in pa prebeliti bi pa bilo potrebno vsa poslopja.

Mislim, da bi bilo prav smiselno ustanoviti pri nas Olepševalno društvo. Članov bi se našlo posebno mnogo med upokojenici, sredstev pa ti se tudi nekaj našlo, da bi se dalo kriji materialne stroške, v kolikor bi društvo moralo z fizičnim delom nastopiti. Velenje je pušča, ker ima premalo zelenja, premalo urejenih vrtov, toda preveč praznih oken. Steže po zapuščenem parku na velenjskem gradu Herberšajnu do razvalin zračnega stolpa v Šaleku in še po drugih mestih so strahovi zapuščenosti. Počakav in markacij ni. Ali ne bi tu morda Olepševalno društvo mnogokaj napravilo?

Pogoje za razvoj turizma prometa pri nas imamo, samo potrebno je z več razumevanja in volje podati se na delo. Sile in sreds va, ka era bomo sedaj vložili v to izboljšanje, se nam bodo kaj kmalu stotero poplačala. F. Z.

Znamenitosti iz velenjske okolice: Portal gradu Thurn.

